

Zagreb, 13.02.2023.

IZVJEŠTAJ S DIJALOGA NA MEĐUNARODNI DAN OBRAZOVANJA

Glas učenika za kvalitetnije građansko obrazovanje

Na Međunarodni dan obrazovanja 24. siječnja, [Ambidekster klub](#) i [GOOD inicijativa za sustavno i kvalitetno uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja u odgojno-obrazovni sustav](#) organizirale su dijalog mladih s donositeljima odluka **Glas učenika za kvalitetnije građansko obrazovanje** u prostoru **Tribine Grada Zagreba, Kaptol 27, Zagreb, od 9:30 do 14:00 sati**.

U prvom dijelu javne rasprave na javnom panelu **Građanski odgoj i obrazovanje od nacionalne do gradske razine** analizirani su različiti modeli aktualne provedbe građanskog odgoja i obrazovanja u Gradu Zagrebu, ali i Hrvatskoj. U raspravi sudjeluju obrazovni stručnjaci **Luka Juroš**, pročelnik Gradskog ureda za obrazovanje, mlade i sport, **Tomislav Reškovic**, predsjednik Povjerenstva za uvođenje programa Zajednica aktivnih građana (ZAG) te **Nikola Baketa** s Instituta za društvena istraživanja.

“U Gradu Zagrebu građanski odgoj i obrazovanje kao pilot-projekt pohađa 1500 učenika, njih oko dva posto, s oko 100 nastavnika i oko 65 škola. Građanski odgoj i obrazovanje proširit će se sljedeće godine i na druge škole”, naveo je Luka Juroš, pročelnik Gradskog ureda za obrazovanje, sport i mlade.

U školama Grada Zagreba trenutno se provode dva modela građanskog odgoja i obrazovanja.

ŠIZ – Škola i zajednica namijenjen je isključivo srednjim školama kao fakultativni predmet koji se ocjenjuje. Fokusiran je na aktivnost učenika i njihov doprinos rješavanju problema u zajednici kao i na aktivno promišljanje, demokraciju, sudjelovanje učenika u radu svoje škole i lokalne zajednice.

ZAG se provodi kao izvannastavna aktivnost koja se ne ocjenjuje i namijenjen je srednjim i osnovnim školama, ali prvenstveno osnovnim školama. Trenutno unutar ZAG-a u pilotnoj fazi sudjeluje 28 škola, od čega 25 osnovnih i 3 srednje. Provode ga 42 učiteljice ili učitelja, a u njemu sudjeluje nešto manje od 700 učenica i učenika. "Prije početka provedbe pokazao se veliki interes. Javilo se više škola nego što smo imali kapaciteta. Ja sam uvjeren da ćemo u periodu od iduće dvije godine imati program u daleko većem broju zagrebačkih škola. U svibnju će biti gotova evaluacija programa ZAG-a na temelju koje će se napraviti nužne promjene i u prijedlogu kurikulumu i u načinu organizacije. Od jeseni program će biti dostupan svim školama u kojima postoji interes za ZAG-om." poručio je Tomislav Reškovic.

Međupredmetna tema građanskog odgoja i obrazovanja bi se trebala provoditi kroz sve predmete jer je to obveza na nacionalnoj razini, međutim pitanje je kako se to u stvarnosti provodi i kako nastavnici pristupaju provedbi Građanskog odgoja i obrazovanja (GOO). Nikola Baketa predstavio je rezultate istraživanja o provedbi građanskog odgoja i obrazovanja kao međupredmetne teme.

Erasmus+

*Dijalog mladih i donositelja odluka se događa unutar projekta broja 2021-1-HR01-KA154-YOU-000020267 **Građanskim odgojem do jednakopravnog, solidarnog i uključivog društva!** Projekt je dio Erasmus+ programa kojeg financira Europska unija preko Agencije za mobilnost i programe Europske unije. Program je odgovornost Ambidekster kluba i GOOD inicijative.*

Erasmus+

Dijalog mladih i donositelja odluka se događa unutar projekta broja 2021-1-HR01-KA154-YOU-000020267 **Građanskim odgojem do jednakopravnog, solidarnog i uključivog društva!** Projekt je dio Erasmus+ programa kojeg financira Europska unija preko Agencije za mobilnost i programe Europske unije. Program je odgovornost Ambidekster kluba i GOOD inicijative.

Drugi dio ove javne rasprave posvećen je glasovima mladih koji sudjeluju u različitim programima građanskog odgoja i obrazovanja, koji će imati prostor reći što se događa u školama, dok se u stručnoj javnosti raspravlja o modelima građanskog odgoja i obrazovanja.

Program:	
09:30 – 10:00	Okupljanje sudionika i registracija
10:00 – 11:30	<p>Građanski odgoj i obrazovanje od nacionalne do gradske razine</p> <p><i>Javna rasprava stručnjaka i donositelja odluka otvorena za medije</i></p> <p>Luka Juroš, pročelnik Gradskog ureda za obrazovanje, mlade i sport</p> <p>Tomislav Reškovac, predsjednik Povjerenstva za uvođenje ZAG</p> <p>Boris Jokić, ravnatelj Instituta za društvena istraživanja i voditelj projekta ŠiZ (tbc)</p> <p>Tina Đaković, Kuća ljudskih prava, GOOD inicijativa</p> <p>Nikola Baketa, Institut za društvena istraživanja</p> <p>Moderatorica: Eli Pijaca Plavšić, Forum za slobodu odgoja, GOOD inicijativa</p>

11:30 – 12:00	<i>Pauza i osvježenje</i>
12:00 – 13:30	Glas učenika za kvalitetnije građansko obrazovanje - dijalog mladih i donositelja odluka <i>Riječ imaju mladi – rasprave u malim grupama</i>
13:30 – 14:00	<i>Završetak</i>

Mediji o događaju:

- Zagrebancija <https://www.zagrebancija.com/gradanski-odgoj-u-skolama-grada-zagreba/>
- tportal.hr
<https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/ucenicima-se-svida-sadrzaj-gradanskogodgoja-no-ne-dobivaju-ga-svi-na-jednak-nacin-20230124>
- nacional.hr
<https://www.nacional.hr/gradanski-odgoj-u-hrvatskoj-sadrzaj-ne-dobivaju-sviucenici-na-jednak-nacin/>
- Novi List
<https://www.novilist.hr/novosti/hrvatska/ucenici-izvan-zagreba-i-rijeke-zakinuti-zakvalitetan-gradanski-odgoj-trogodisnje-skole-poseban-problem/>

Glas mladih

1. Zašto se građanski odgoj i obrazovanje uvodi u škole? Što građanski odgoj sadrži ili što bi bilo dobro da uključuje?

Učenici su istaknuli kako žele slušati o bitnim temama u svakodnevnom životu koje ne uče na nastavi. Zanima ih financijska pismenost - kako otvoriti bankovni račun u banci, kako funkcioniraju banke, što su porezi i sl. Naveli su i da ih zanimaju "tabu" teme o menstruaciji, ali i seksizmu, rasizmu.

Učenici smatraju kako bi bilo dobro da građanski odgoj i obrazovanje sadrži teme poput aktivnog sudjelovanja u zajednici i politici, uključujući izlaženje na izbore i glasanje, kako funkcionira vlada, kako glasati, kako se dijeli vlast i sl. Također, zanima ih kako osnovati volonterski klub jer žele primijeniti teoriju u praksu. Smatraju kako bi profesori imali veću slobodu ako bi GOO ostao fakultativan.

Smatraju da bi građanski odgoj mogao pokriti upravo te teme te smatraju da bi tijekom tog predmeta stekli sljedeće vještine/kompetencije:

- bolju pripremu za život kada budu punoljetni
- bolju pripremu za stvaran život (npr. plaćanje poreza)

Erasmus+

Dijalog mladih i donositelja odluka se događa unutar projekta broja 2021-1-HR01-KA154-YOU-000020267 **Građanskim odgojem do jednakopravnog, solidarnog i uključivog društva!** Projekt je dio Erasmus+ programa kojeg financira Europska unija preko Agencije za mobilnost i programe Europske unije. Program je odgovornost Ambidekster kluba i GOOD inicijative.

- govorništvo, grupni rad, projekti
- bolja zaštita okoliša i ekologije
- promjenu u školama zatim u gradovima pa državi
- naučiti kako mogu sudjelovati u zajednici
- naučiti kako se informirati

2. Građanski odgoj i obrazovanje kao međupredmetna tema

Učenici se slažu oko toga da je koncept građanskog odgoja i obrazovanja kao međupredmetne teme dobar u teoriji, no navode kako slabo funkcionira u praksi te zato smatraju da ga treba i bolje provoditi, ali i osmisliti dodatne oblike građanskog odgoja i obrazovanja kao predmeta. Kao neke od razloga zašto se međupredmetna tema ne provodi navode da su primijetili: nezainteresiranost i/ili nestručnost nekih profesora, nedostatak vremena u okviru nastave za ove teme, nedovoljno regulacije i provjere provodi li se on ili ne, pretrpanost obvezama i sl. Iz svih razloga, te nakon slušanja iskustava učenika iz Mlinarske škole, zaključuju kako bi građanski odgoj i obrazovanje trebao biti obavezan predmet u školi. Ukoliko bi građanski odgoj ostao i međupredmetna tema, navode preporuke:

- motiviranje nastavnika za provođenje ovakvih tema (primjerice kroz nagrade, pohvale i sl.)
- međusobni dogovori nastavnika o načinu provođenja građanskog odgoja i temama koje će obuhvatiti
- usuglašenost oko načina provođenja i bilježenja provođenja među svim školama

- održavanje ovakvih ili sličnih događaja i podizanje svijesti o važnosti građanskog odgoja i obrazovanja

3. ŠIZ - Škola i zajednica

Predmet „Škola i zajednica“ - ŠIZ je eksperimentalno proveden u Rijeci, a onda pripremljen za uvođenje kao fakultativni za Grada Zagreb za učenike 2. i 3. razreda srednjih škola u opsegu od 70 sati godišnje. Predmet kreće od toga da se sami učenici primijete pojavu ili problem u svojoj okolini koji ih brine te da ga tada detaljnije istraže, a zatim i doprinesu njegovom rješavanju. Ta pojava ili problem je vezan uz neku od 11 tematskih cjelina, a neke od njih su vrlo bliske mladim ljudima, poput fizičke aktivnosti i sporta, medija, kulture, migracija i generacija, demokracije, ljudskih prava, jednakosti, ekonomije i okoliša. Nakon što mladi prepoznaju pojavu ili problem kojim se žele baviti, istražuju ga na različite načine koje dogovore te na kraju sami djelovati u zajednici kroz različite akcije koje odaberu. Uz to što nema fiksnog sadržaja, predmet je inovativan i u tome što nema ispita (usmenog ili pisanog), ali se ocjenjuje.

U školskoj godini 2022./2023. uključeno je više od 800 učenika 2. i 3. razreda kroz 70 sati, odnosno 2 sata tjedno, a edukaciju za provođenje je prošlo više od 90 nastavnika te je 36 zagrebačkih srednjih škola (strukovne, medicinske, gimnazije) uvelo fakultativni predmet Škola i zajednica (ŠIZ= koji će

učenike učiti demokraciji). Predmet je problemski postavljen, i učenici na demokratski način sami biraju probleme na koje se žele fokusirati i onda uz pomoć nastavnika sami odlučuju kako će adresirati njihovo rješavanje.

Neke do tematskih cjelina vrlo su bliske mladim ljudima (fizička aktivnost, sport, mediji, kultura, migracije), neke su klasične (demokracija, ljudska prava, jednakost), a neke su one za koje ne znaju svi da su dio građanskog odgoja i obrazovanja (ekonomija, okoliš).

Učenici su istaknuli da im se ovakav predmet čini zanimljiv, ali da smatraju da nemaju svi dostatne informacije o njegovoj važnosti i korisnosti pa ga zbog toga neki možda neće izabrati pa predlažu da se i njih i roditelje informira te da se naprave neki satovi prikaza kako provedba izgleda.

4. ZAG - Zajednica aktivnih građana

Zajednica aktivnih građana - ZAG je program građanskog odgoja i obrazovanja razvijen za osnovne i srednje škole Grada Zagreba koji se provodi kao izvan nastavna aktivnost i ne ocjenjuje se, a svrha mu je pripremiti i osnažiti učenike za aktivno i odgovorno djelovanje u demokratskoj zajednici.

Ciljevi i odgojno-obrazovana očekivanja: Ojačati interes za zbivanja u zajednici; Razviti pozitivne stavove o odgovornosti svakog člana za dobrobit zajednice; Osvijestiti važnost temeljnih

MB: 01769839 | OIB: 70452429639

Savjetodavni i edukativni centar za djecu, mlade i obitelji

tel: 01 2852 170 | mob 1: 099 296 9508 | mob 2: 099 190 3337

e-pošta: info@ambidekster.hr | www.ambidekster.hr

demokratskih vrijednosti te potaknuti djelovanje u skladu s njima; Razviti kritičko razumijevanje društvenih, ekonomskih i političkih procesa te oblika uključenosti u donošenje odluka u zajednici; Razviti vještine i stavove potrebne za brižan odnos prema drugima i odgovorno djelovanje u zajednici.

5 ključnih tema unutar ZAG-a su: poticanje da o sebi, o drugima i svojoj zajednici razmišljaju kroz prizmu pravednosti, održivosti i brižnosti; ljudska prava i sloboda kao vrijednosti u zajednici, načini sudjelovanja, od sudjelovanja u izborima do volontiranja; poticanje na promišljanje o dostupnosti javne infrastrukture u njihovim zajednicama kao i da se upoznaju s radom različitih aktera koji djeluju u njihovim zajednicama; senzibiliziranje na različitost u zajednicama, na probleme diskriminacije kao i na identificiranje primjera solidarnosti s drugima; izazovi ekološke održivosti i ideje kako joj doprinositi.

U temelju svih tema pristup je prema kojem učenici osvještavaju svoja prava i odgovornosti u zajednici, identificiraju određene probleme u svojim zajednicama (od zlouporabe pozicije moći i nasilja do siromaštva i nedostatka zelenih površina), njihove uzroke i posljedice te u suradnji s drugima i na temelju osobnih iskustava te znanstvenih i stručnih uvida identificiraju moguća rješenja tih problema.

Učenici su naveli da mnogi nemaju dostatne informacije o aktivnosti pa ju zbog toga neki možda neće izabrati pa predlažu da se i njih i roditelje informira te da se naprave neki satovi prikaza kako provedba izgleda. Dodatno, dio učenika naglašava da u srednjoj školi učenici putuju na duljim relacijama te su mnogi pod pritiskom oko prosjeka ocjena pa neće biti motivirani izabrati aktivnost koja se ne vrednuje ocjenom i ne ulazi u prosjek te zbog takve aktivnosti neće duže ostajati u školi, stoga predlažu da se aktivnost ipak ocjenjuje ili na druge načine vrednuje za njihov nastavak obrazovanja. Također, kao pozitivan primjer navode da se u nekim školama kroz aktivnost potiče uključivanje u druge edukacije i skupove izvan škole kao što je današnji program. Navode da im je taj dio aktivnosti izvan škole osobito zanimljiv i koristan te onda ta iskustva mogu podijeliti s kolegama u školama tijekom ŠIZ-a.

Dijalog mladih i donositelja odluka se događa unutar projekta broja 2021-1-HR01-KA154-YOU-000020267 Građanskim odgojem do jednakopravnog, solidarnog i uključivog društva! Projekt je dio Erasmus+ programa kojeg financira Europska unija preko Agencije za mobilnost i programe Europske unije. Sadržaj je odgovornost Ambidekster kluba i GOOD inicijative.

Erasmus+

Logo donatora:

Erasmus+

Dijalog mladih i donositelja odluka se događa unutar projekta broja 2021-1-HR01-KA154-YOU-000020267 Građanskim odgojem do jednakopravnog, solidarnog i uključivog društva! Projekt je dio Erasmus+ programa kojeg financira Europska unija preko Agencije za mobilnost i programe Europske unije. Program je odgovornost Ambidekster kluba i GOOD inicijative.

Fotografije:

Erasmus+

Dijalog mladih i donositelja odluka se događa unutar projekta broja 2021-1-HR01-KA154-YOU-000020267 **Građanskim odgojem do jednakopravnog, solidarnog i uključivog društva!** Projekt je dio Erasmus+ programa kojeg financira Europska unija preko Agencije za mobilnost i programe Europske unije. Program je odgovornost Ambidekster kluba i GOOD inicijative.

